

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

“__19__” _____ червня ____ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Філософія та логіка

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С7 Журналістика

Освітня програма Журналістика

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації Чорноморденко Д.І.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього. Вивчення дисципліни певною мірою пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо. Знання з дисципліни "Філософія та логіка" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих та технічних дисциплін. У результаті вивчення курсу студент повинен: знати основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми; визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології та епістемології, соціальної філософії, філософії культури, техніки, науки; добре орієнтуватися в першоджерелах та основній сучасній філософській літературі; вміти синтезувати набуті знання у цілісне світосприйняття; застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття; формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення. Викладач має подати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, ознайомити студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню проблематики щодо буття, пізнання, свідомості, соціуму та культури в цілому.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С7 Журналістика
Освітня програма	Журналістика
Факультет/ІНІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120

Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4 год.
Самостійна робота	60 год.	110 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета курсу «Філософія та логіка» — сформувати здатність до самостійного аналізу, обґрунтованих суджень і раціонального прийняття рішень, сприяти розвитку навичок критичного та послідовного мислення, навчити аргументовано оцінювати явища навколишнього світу й використовувати логічні підходи для розв’язання теоретичних і практичних завдань, зокрема, й у професійній діяльності.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Філософія та логіка» (за їх наявності) ОК1 Сучасна українська мова ЗМІ, ОК2 Латинська мова, ОК3 Основи соціального проектування, ОК4 Основи наукових досліджень і доброчесність, ОК5 Сучасна українська література, ОК6 Українська та зарубіжна культура, ОК7 Практична стилістика, ОК8 Історія української державності, ОК9 Іноземна мова, ОК10 Фізичне виховання

Набуття компетентностей

ЗК4 — Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8 — Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9 — Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1 — Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності

Програмні результати навчання

ПРН4 — Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПРН8 — Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПРН9 — Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПРН10 — Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Філософія як система знань про світ і людину												
Тема 1. Виникнення та сутність філософії, її предмет та функції. Важливість публічних виступів у формуванні суспільства.	2	-	-	2	16	20	2	-	-	-	7	9
Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія. Софістика як мистецтво переконання.	2	-	-	2	4	8	-	-	-	-	7	7
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження. Проблема універсалій.	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	7	7

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Усього годин	30	0	0	30	60	120	6	0	0	4	110	120

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Виникнення та сутність філософії, її предмет та функції. Важливість публічних виступів у формуванні суспільства.	2
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія. Софістика як мистецтво переконання.	2
3	Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження. Проблема універсалій.	2
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва.	2
5	Тема 5. Німецька класична філософія.	2
6	Тема 6. Некласична філософія XIX, XX ст. Комунікативна та аналітична філософія.	2
7	Тема 7. Українська філософія.	2
8	Тема 8. Онтологія – вчення про буття світу. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини Онтологія – вчення про буття світу. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини та її відображення в мові	2
9	Тема 9. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського дослідження. Свідомість.	2
10	Тема 10. Соціальна філософія та антропосоціогенез. Проблема цивілізаційності.	2
11	Тема 11. Світоглядний та аксіологічний аспекти буття людини. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності. Інформаційне суспільство та його особливості	2
12	Тема 12. Предмет логіки як науки.	2
13	Тема 13. Закони логіки. Поняття як форма мислення.	2
14	Тема 14. Судження як форма мислення.	2
15	Тема 15. Умовивід як форма мислення.	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виникнення та сутність філософії, її предмет та функції. Важливість публічних виступів у формуванні суспільства.	2
2	Філософія Давнього Сходу. Антична філософія. Софістика як мистецтво переконання.	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження. Проблема універсалій.	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва.	2
5	Німецька класична філософія.	2
6	Некласична філософія ХІХ, ХХ ст. Комунікативна та аналітична філософія.	2
7	Українська філософія.	2
8	Онтологія – вчення про буття світу. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини Онтологія – вчення про буття світу. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини та її відображення в мові	2
9	Філософська антропологія. Людина як предмет філософського дослідження. Свідомість.	2
10	Соціальна філософія та антропосоціогенез. Проблема цивілізаційності.	2
11	Світоглядний та аксіологічний аспекти буття людини. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності. Інформаційне суспільство та його особливості	2
12	Предмет логіки як науки.	2
13	Закони логіки. Поняття як форма мислення.	2
14	Судження як форма мислення.	2
15	Умовивід як форма мислення.	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написати есе на тему філософських підходів до розуміння буття людини і світу.	4
2	Проаналізувати порівняльно концепції свободи в філософії Канта та екзистенціалізму.	4
3	Розробити схему або модель, що ілюструє взаємозв'язок часу, буття та свідомості у філософських концепціях.	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Виконати аналіз сучасних суспільних явищ з точки зору філософських підходів до сенсу людського існування.	4
5	Розробити коротку презентацію або портрет філософського мислителя, що найбільше вплинув на сучасне розуміння людського буття.	4
6	Написання самостійної роботи про основні закони логіки та їх застосування у журналістиці.	4
7	Аналіз логічних помилок у популярних медіа-матеріалах.	4
8	Аналіз публікацій на предмет софізмів, маніпуляцій та хибних аргументів.	4
9	Філософія комунікації в цифрову епоху. Дослідження особливостей спілкування та поширення інформації в соціальних мережах	4
10	Розробка схеми логічного аргументування для обґрунтування журналістського висловлювання	4
11	Написання есе на тему філософських концепцій буття та пізнання або підготувати письмову роботу за темою: Свобода слова та її межі: філософський аналіз. Розгляд етичних і правових аспектів свободи вираження поглядів.	4
12	Аналіз філософських поглядів класичних мислителів щодо природи людини	4
13	Порівняльна характеристика підходів до розуміння людського щастя у філософії	4
14	Порівняйте 3 різних концепції істини та їх значення для професійної діяльності журналіста	4
15	Розв'язання логічної задачі на визначення істини у філософському контексті	4
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Контрольна робота
- Тестування

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Лекція
- Практичне заняття
- Практико-орієнтоване навчання
- Навчання через дослідження
- Командна робота

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Філософія як система знань про світ і людину		
Практична робота. Виникнення та сутність філософії, її предмет та функції. Важливість публічних виступів у формуванні суспільства.	ПРН 8, ПРН 9, ПРН 10. Цей модуль спрямований на ознайомлення студентів із основами філософських концепцій буття, пізнання та людської природи. Студенти здобудуть знання про історію філософських ідей, їх застосування у сучасних контекстах, а також навички аналізу філософських поглядів та їх впливу на професійну діяльність журналіста. Вивчаються методи критичного мислення, логічного аналізу та формулювання аргументів.	10
Практична робота. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія. Софістика як мистецтво переконання.		10
Практична робота. Філософія Середньовіччя та Відродження. Проблема універсалій.		10
Практична робота. Філософія Нового часу та Просвітництва.		10
Практична робота. Німецька класична філософія.		10
Практична робота. Некласична філософія XIX, XX ст. Комунікативна та аналітична філософія.		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Українська філософія.		10
Модульна контрольна. 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Філософське розуміння буття світу й людини		
Практична робота. Онтологія – вчення про буття світу. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини Онтологія – вчення про буття світу. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини та її відображення в мові	ПРН 8, ПРН 9, ПРН 10. Модуль спрямований на глибше вивчення філософських підходів до розуміння буття, свободи та людського існування. Студенти навчатимуться аналізувати концепції свободи в різних філософських школах, створювати моделі взаємозв'язку часу, буття та свідомості, а також застосовувати філософські підходи для аналізу сучасних суспільних явищ і мислителів, що вплинули на сучасне розуміння людського буття. Вивчаються методи критичного аналізу та формулювання власних позицій.	15
Практична робота. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського дослідження. Свідомість.		13
Практична робота. Соціальна філософія та антропосоціогенез. Проблема цивілізаційності.		15
Практична робота. Світоглядний та аксіологічний аспекти буття людини. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності. Інформаційне суспільство та його особливості		12
Самостійна робота. Розробити коротку презентацію або портрет філософського мислителя, що найбільше вплинув на сучасне розуміння людського буття.		15
Модульна контрольна. 2		30
Всього за модулем 2		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 3. Логіка		
Практична робота. Предмет логіки як науки.	ПРН 4, ПРН 8, ПРН 9. Модуль зосереджений на вивченні основ логіки та її застосуванні у журналістиці. Студенти здобудуть знання про основні закони логіки, навички аналізу логічних помилок у медіа-матеріалах, вміння виявляти софізми та маніпуляції у публікаціях. Також вивчатимуться особливості філософії комунікації в цифрову епоху, що є важливим для сучасних журналістів. Студенти навчаться розробляти логічні аргументи для обґрунтування своїх висловлювань.	15
Практична робота. Закони логіки. Поняття як форма мислення.		13
Практична робота. Судження як форма мислення.		15
Практична робота. Умовивід як форма мислення.		12
Самостійна робота. Розробка схеми логічного аргументування для обґрунтування журналістського висловлювання		15
Модульна контрольна. 3		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=632>);

-;

Рекомендовані джерела інформації

1. Конверський А.Є. Логіка. – К.: Четверта хвиля, 2017. – 272 с.
2. Чекаль Л.А. Свідомість та самосвідомість у психоаналітичному, феноменологічному та екзистенційному дискурсі (Consciousness and consciousness in psychoanalytical, phenomenological and existential discourse) /"Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія". Том 11, № 4. 0,5д.а. - К., 2020, С. 130.
3. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: підручник для студ. Вищ. Навч. Закладів. – К.: Академія, 2009.-576с.
4. ФІЛОСОФІЯ: МИСЛИТЕЛІ, ІДЕЇ, КОНЦЕПЦІЇ Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
5. Хоменко І.В. Логіка. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 335 с.
6. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 400 с.
7. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 400 с.
8. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. - 440 с.
9. Культенко В. П. Філософія: навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2024. 162 с.
0. Петінова О. Б. Філософія : навчальний посібник. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2025. 236 с.

1. Утюж І. Г., Денисенко В. В. Філософія : навч. посіб. для семінарських занять та самостійної роботи студентів. Запоріжжя: ЗДМФУ, 2025. 166 с.
2. Розумна Ю. Історія філософії: пізня античність, середні віки : навчально-методичний посібник. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2025. 224 с.
3. Peron, S. (2025). Introduction to Philosophy. ROTEL/Open Textbook Library.
4. Sherman, S. B., Holland, R. A., & Osmundsen, G. S. (2025). An Introduction to Philosophy: A Christian Guide to the Things That Really Matter. Zondervan Academic.